

ÇANAKKALE VE DİĞER CEPHELERDE ŞEHİT OLAN KARAPINARLILAR

Nuri KÖSTÜKLÜ*

ÖZET

Bilindiği üzere, Yakınçağ Türk ve Dünya tarihinde Çanakkale muharebelerinin önemli bir yeri vardır. Ancak bu savaşlarda şehit olan Türklerle ilgili yeterince araştırma yapılmamıştır.

Bu çalışmada, Karapınar Vefayata Mahsus Vukuat Defterleri esas alınarak ve diğer kaynaklar da incelenerek Çanakkale ve diğer cephelerde şehit olan Karapınarlılar tespit edilmiş ve bu şehitler değişik açılardan değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çanakkale Muharebeleri, I. Dünya Savaşı, Karapınar, Karapınarlı şehitler.

THE MARTYRS FROM KARAPINAR WHO FOUGHT IN ÇANAKKALE BATTLE AND OTHER FRONTS DURING WORLD WAR I

ABSTRACT

As it is known, Çanakkale Battle occupies an important room in the history of recent age Turkish era and world history. However, there are a few studies on the Turkish martyrs who fought in these battles.

In this study, the martyrs from Karapınar who fought in Çanakkale battle and other fronts during World War I, are found out and these martyrs are handled from different perspectives based on *Vefayata Mahsus Vukuat Defterleri* (The registers of the events related with the dead) and probing on other recourses.

Key Words: Çanakkale Battle, World War I, Karapınar, The Martyrs from Karapınar.

* Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Tarih Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı.

Giriş

Bu araştırmada, yakın tarihimizin çok kritik 10 yılını içeren Balkan Savaşı, I. Dünya Savaşı ve Millî Mücadele’de şehit olan Karapınarlılar, tespit edilerek değişik açılardan değerlendirilmeye çalışılmıştır. Araştırmamızın başlığında, “Çanakkale”nin vurgulanmasının şüphesiz haklı bir sebebi vardır. Aşağıda, ayrıntılı olarak verileceği üzere, konu edinilen, 10 yıllık savaş (1912- 1922) döneminde tespit edilen Karapınarlı şehitlerin yarısından fazlası (%57.8) yalnızca Çanakkale’de şehâdet mertebesine erişmiştir. Bu yüzden Çanakkale’nin Karapınarlılar açısından ayrı bir önemi bulunmaktadır.

Burada, öncelikle Balkan Savaşları’ndan Millî Mücadele’ye 10 yıllık savaşın yakın Türk Tarihinde neyi ifade ettiği ortaya konabilirse, bu mücadelelerdeki şehâdetlerin anlamının daha iyi kavranacağı kanaatindeyiz.

Bilindiği üzere, Osmanlı, II. Viyana yenilgisinden itibaren, gerilemeye başlayıp, Batı karşısında güçsüzlüğünü fark etmesiyle, Batılılar da Osmanlı’yı paylaşma hesaplarına girmiş bulunuyorlardı. 1815’e gelindiğinde paylaşım niyetleri açıkça telaffuz edilir oldu. Viyana Konferansı’nda “*Hasta adam Osmanlı*”nın paylaşılması projesinin adı “*şark meselesi*” olarak konduğunda proje için de düğmeye basılmıştı. Kendisi de aslında bir Balkan devleti olmasına rağmen, tabii olarak Osmanlı Devleti de Avrupa ve özellikle Balkanlar’da tutunma mücadelesine girdi. Dolayısıyla 19.yy. başlarından itibaren Osmanlı’nın Batı ile olan ilişkileri ve mücâdelelerin temelinde bu endişe yer alıyordu. 19.yy. başından itibaren başlayan bu sürecin ilk önemli kilometre taşını 93 Harbi olarak zihinlere yerleşen 1877-78 Osmanlı- Rus Savaşı oluşturdu. Bilindiği üzere bu savaş, hem Balkanlar hem de Kafkaslar’da dengeleri Türkler aleyhine alt üst etti. Bu dengede çok önemli bir faktör olan nüfus durumunda göçlerle, taşlar yerinden oynadı ve akabinde hatta günümüze kadar uzanacak siyasî ve sosyal problemler ortaya çıktı.

İkinci önemli kilometre taşı ise Balkan Savaşları idi. Öyle ki, bu savaş, Osmanlı’nın Balkanlar’da varolma veya yokolmasını belirle-

yecek bir sonucu beraberinde getirecekti; nitekim öyle de oldu. Balkan Savaşı sonrasında artık Osmanlı Devleti coğrafi olarak bir Balkan devleti olma özelliğini kaybetti. Balkanlar'ın büyük bir bölümü elden çıktı. Türk tarihinde benzerine pek rastlanmayan hezimetler yaşandı.

Dünya ise bu yıllarda, patlak verecek yeni bir savaşın sancılarını yaşıyordu. Bir Dünya savaşının eşiğine gelindiği sıralarda Osmanlı'nın kendisini savaşın dışında bırakabilmesi oldukça zor ve belki de imkânsızdı. Çünkü, savaşın sebepleri arasında Osmanlı'yı paylaşma hesapları önde geliyordu. Böylece Türkler, Balkanlar'daki varlığını kaybetmenin yanısıra Anadolu'daki varlığının da tartışmaya açılacağı çok ciddi bir sürece itildi.

Üçüncü önemli kilometre taşı veya dönüm noktası diyebileceğimiz I. Dünya Savaşı'nda pek çok cephede mücadele verildi. Galiçya'da, Filistin-Irak ve Kafkas Cephesinde (Sarıkamış'ta) istenilen sonuçlar alınamamakla birlikte, Çanakkale'de Türk ordusu adeta destan yazdı. Bu destan, Anadolu'da Türk varlığının tehlikeye girdiği bir dönemde yeniden dirilişin moral kaynağı oldu. Çanakkale Zaferi'nin Türk ve Dünya tarihi açısından önemi, konu ile ilgili hemen bütün yayınlarda vurgulanır. Ama burada yeri gelmişken fazla ayrıntıya girmeden çok önemli birkaç hususa temas etmeden geçemeyeceğiz.

Çanakkale Zaferi, Dünya tarihi açısından İngilizler'in yenilmezlik imajının kırılmasıyla, sömürgecilik tarihinde, mazlumlar lehine bir kırılmanın başlangıcı oldu. Emperyalizmin hesapları altüst oldu. Öte yandan, bu zafer, sürekli yenilgilerle psikolojik bir eziklik ve güvensizlik duygusuna itilen bir milletin tabî karakterine dönüşünü tetikledi. Millî Mücadele azminin tohumları bu zaferle atıldı. Hatta, Osmanlı çınarından bir Türk devletinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin doğuşunun moral tohumlarının Çanakkale Zaferiyle atıldığını söylersek hiç de abartmamış oluruz. Çanakkale, yakın Türk tarihinde bu derece önemlidir.

İleriye dönük fevkalâde önemli sonuçlar doğuracak olan bu Zafer, ne yazık ki Mondros'a gelişi önleyemedi. Mondros Mütârekesi

ile Osmanlı Devleti kağıt üstünde var olan, ama fiilen “devlet” kavramını ortadan kaldıran bir sonuçla karşılaştı. İşte bu noktada, Atatürk’ün “*müstevliler*” dediği emperyalistlerin Anadolu’da Türk hâkimiyetini kırmakla sonuçlanacak “*şark meselesi*”ni tam gerçekleştirdik dedikleri sırada, Türk milleti Mustafa Kemal Paşa’nın önderliğinde yeniden dirilişin destanını yazdı. Bu destanın adı “*Millî Mücadele*” idi. Ve bu destan, artık ömrünü tamamlamış bir çınardan yeni ve güçlü bir filizin doğmasıyla sonuçlandı.

İşte, Anadolu’da var olma mücadelesi anlamına gelen 10 Yıllık savaş sürecinde Türk milleti, insan kaynaklarını neredeyse tüketme noktasına geldi. Öyle ki, hemen hiç bir aile veya sülale yoktur ki, sözkonusu savaşlarda şehit veya yaralı vermemiş olsun. Vatan coğrafyası, Akif’in o veciz ifadesiyle “*şüheda fıskırarak toprağı sıksan şüheda*” haline gelmiş bulunuyordu.

Bu düşüncelerden hareketle, Karapınar’ın söz konusu savaşlarda verdiği canları yani şehitleri tespit etmek istedik.

Araştırmamızın temel kaynağını Karapınar Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü Arşivi’nde bulunan *1 ve 2 numaralı Karapınar Vefâyâta Mahsus Vukuat Defterleri*¹ (=KVMVD) oluşturmuştur. Vefâyâta Mahsus Vukuat Defterleri yakın tarihimizin özellikle şehitler üzerine yapılacak çalışmalarda önemli kaynakları arasında bulunmaktadır. Bir çeşit “ölüm kayıt defterleri” diyebileceğimiz bu kayıtlarda, ölen kişinin ölüm sebebiyle birlikte, nerede, ne zaman öldüğü, medenî durumu, lakabı vb. diğer bütün kimlik bilgileri yer almaktadır². Karapınar’ın şehitlerinin tespitinde fevkalâde önemli olan bu defterler baştan sona incelenmiştir³. Öteyandan bu defterlerin yanı sıra, Milli

¹ Karapınar Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü Arşivi, **1 ve 2 numaralı Karapınar Vefâyâta Mahsus Vukuat Defterleri**.

² Bir tarih kaynağı olarak bu defterleri ayrıntılı analizi için bkz., Nuri Köstüklü, “Balkan Savaşları’ndan Milli Mücadele’ye ‘Şehitler’ üzerine yapılacak Bilimsel Araştırmalarda Metod ve Kaynak Meselesine Dair Bazı Düşünceler”, **Dokuzuncu Askeri Tarih Semineri Bildirileri II**, Atase yay., Ankara 2006, s.205- 219.

³ Bu defterlerin mikrofilmlerinin alınmasında öğrencim Gülseren Çınar bize yardımcı olmuştur. Kendisine teşekkür ederim. Karapınar Vefayata Mahsus Vukuat Defterlerinden örnek bir sayfa için bkz., EK:1.

Savunma Bakanlığı'nca yayınlanan *Şehitlerimiz* adlı dökümanter yayın da⁴ gözden geçirilmiştir. Her iki kaynağın birlikte değerlendirilmesi sonucu ortak bir listeye ulaşılmıştır. Sözkonusu ortak liste üzerinden Çanakkale'de Şehit Olanlar ve Diğer Cepheelerde Şehit Olanlar ayrı bir tasnife tabi tutulmuştur. Toplam 244 şehidin künyesine ulaşılmıştır. Bu kişilerden 147'si Çanakkale'de, 97'si de diğer cephelerde (Birinci Dünya Savaşı ve Millî Mücadele'de farklı cephelerde) şehit olmuşlardır.

Aşağıda verilen listelerde “ölüm tarihi” “Rumi” olanlar, KVMVD'den ulaşılan şehitleri, “Miladi” tarihle verilenler ise “Şehitlerimiz” adlı yayından yapılan tespitleri ifade etmektedir. Bunun yanı sıra “*italik*” yazılan künyeler, “Şehitlerimiz”de de olup ama ayrıntılı bilgilerine KVMVD'de ulaşılanları göstermektedir. Toplam listelerde Çanakkale'de şehit olan 147 kişinin 110'nunun, yine diğer cephelerde şehit olan 97 kişinin 56'sının tam künyesi KVMVD'den tespit edilmiştir. Bu bize, şehitleri tespitte, Vefâyâta Mahsus Vukuat Defterleri'nin önemini göstermektedir.

Araştırmanın kapsamına gelince, sözkonusu savaş yıllarında Karapınar'ın idarî durumu esas alınmıştır. Yani, 1910'lu ve 1920'li yıllarda Karapınar merkez, köy ve nahiyeleri araştırma alanımıza dahil edilmiştir. Günümüzde, Karapınar'a bağlı olmayıp araştırma yıllarımızda Karapınar'a bağlı olan köy ve mahalleler araştırmanın kapsamında tutulmuştur. Meselâ, 1990'da ilçe statüsüne kavuşturulan Emirgazi, 1955'e kadar Karapınar'a bağlı köy ve 1990'a kadar da belde idi. Dolayısıyla araştırma yıllarımızda Karapınar'a bağlı bir köy olduğu için burada araştırmamıza dahil edilmiştir. Yine aynı şekilde, günümüzde Karaman'a bağlı olan Boyalıtepe, Eğilmez, Burunova araştırma yıllarımızda Karapınar'a bağlı köyler idi.

Şimdi, Balkan Savaşları'ndan Millî Mücadele'ye 10 yıllık savaşta Karapınarlular'ın verdiği şehitlerin %57.8 gibi büyük bir bölümünü oluşturan Çanakkale şehitlerini mercek altına almak istiyoruz.

⁴ *Şehitlerimiz – Osmanlı Rus, Osmanlı Yunan, Trablusgarp, Balkan, Birinci Dünya, İstiklal, Kore, Kıbrıs, İç güvenlik*, C.1-V, Milli Savunma Bakanlığı, yay., Ankara 1998. (Bundan sonra bu yayına atıflarda *Şehitlerimiz* kısaltması kullanıldı).

Çanakkale’de Şehit Olan Karapınarlılar

Araştırmamızda Çanakkale’de şehâdet mertebesine ulaşan 147 Karapınarlı’nın künyesine ulaşılmıştır. Bu şehitlerin listesi aşağıda Tablo:1’de verilmiştir.

Tablo:1- Çanakkale’de Şehit Olan Karapınarlılar

	Köy veya Mahallesi	Lakab	Babası	Annisi	Adı	Doğum Tarihi	Şehit Olduğu tarih	Şehit Olduğu Yer	Yaşı
1	Sırçalı		Hasan			1301	1331	Seddülbahir	30
2	Kamenni	Mehmet	İbrahim			1885	26.07.1915		30
3	Emirgazi		Bekir	Fatma	Abdullah	1298	1331	Çanakkale	33
4			Hacı Ömer		Abdullah	1893	08.04.1915	Seddülbahir	23
5	Emirgazi		Ömer	Halime	Abdullah	1297	Haziran 1331	Çanakkale	34
6	Camili		Süleyman	Meryem	Abdullah	1298	1331	Çanakkale	33
7	Emirgazi		Bekir	Fatma	Abdurrahman	1293	9 Haziran 1331	Yassitepe	38
8		Gök Mehmet Oğulları	Halil		Abdurrahman	1879	23.05.1915	Seddülbahir	36
9			Halil İbrahim		Abdurrahman	1880	30.06.1915	Kerevizdere	35
10	Kutviran		İbrahim	Rukiye	Abdurrahman	1302	1331	Kerevizdere	29
11		Kürt oğulları	Battal		Abdülmecit	1889	08.04.1915	Yassitepe	26
12	Sorkun Karyesi		İsmail	Esmе	Abidin	1290	1331	Çanakkale	41
13	Apak Mahallesi		Ahmet	Hatice	Ahmet	1308	22 Haziran 1331	Çanakkale	23
14		Hasan Hoca Oğulları	Hüseyin Efendi		Ahmet	1892	26.04.1915	9.Fırka Seyyar Hastanesi	23
15			Mehmet		Ahmet	1882	28.04.1915	11.Fırka Seyyar Hastanesi	33
16	Kesmez		Mehmet		Ahmet	1883	28.04.1915	Seddülbahir	32
17	Kesmez	Yörükoğlu	Mehmet		Ahmet	1299	28 Haziran 1331	Sığındere	32
18	Çetmi Mahallesi		Mevlüt	Şerife	Ahmet	1305	9 Haziran 1331	Seddülbahir	26
19	Hacı Ömerli Mahallesi		Süleyman	Aişe	Ahmet	1303	16 Haziran 1331	Seddülbahir	28
20			Ahmet		Ali	1891	17.04.1915	Kerevizdere	34
21	Kayalı	Kazım	Ahmet		Ali	1879	21.11.1915		36
22	Hankapı Mahallesi		Ahmet	Aişe	Ali	1309	22 Haziran 1331	Seddülbahir	22
23	Çiğil		Ahmet	Rukiye	Ali	1307	17 Haziran 1331	Çanakkale	24
24	Yenikuyu		Ahmet	Rukiye	Ali	1307	1331	Çanakkale	24
25	Ortaoba		Ali		Ali	1297	9 Haziran 1331	Çanakkale	34
26		Himmet Ağa Oğulları	Ali Ahmet		Ali	1893	22.04.1915	Çanakkale	23
27			Durmuş		Ali	1890	31.05.1915	Akbaş Nakliyat Hastanesi	25

28	Karahüyük		Hafız		Ali	1308	8 Haziran 1331	Çanakkale	23
29	Karapınar İlçe Merkez B.		Mehmet		Ali	1893	06.08.1915	Şimal Grubu Ağır Mecruhin Seyyar Hastanesi	23
30			Mustafa		Ali	1884	24.04.1915	Maltepe Hastanesi	31
31	Kayalı B.	Kebeşişin Oğulları	Ömer		Ali	1885	09.04.1915	Seddülbahir	30
32	Kayalı	Keleş	Ömer	Kuddusi	Ali	1301	9 Haziran 1331	Seddülbahir	30
33	Hankapı Mahallesi		Recep	Şerife	Ali	1309	1332	Çanakkale	23
34	Armudlu		Ahmet	Cennet	Arif	1298	19 Haziran 1331	Seddülbahir	33
35		Bekir oğulları	Gazanfer		Bekir	1879	20.06.1915	Kilidbahir	36
36	Kutviran		İsmail		Bekir	1304	1331	Ağadere'de mecruhan	27
37	Emirgazi		Mustafa	Fatima	Bekir	1301	16 Haziran 1331	Çanakkale	30
38		İdris Oğulları	İsmail		Bektaş	1888	22.10.1915	Ağadere Hastanesi	27
39	Akviran	Osman	Mustafa Osman		Cabir	1893	16.09.1915	Çanakkale	22
40	Akviran		Osman	Arzu	Cabir	1302	9 Haziran 1331	Seddülbahir	29
41	Sorkun		Mehmet	Esmehan	Derviş	1305	1332	Çanakkale	27
42	Hankapı Mahallesi	Hanlı	Ahmet	Hanum	Durmuş	1298	16 Haziran 1331	Seddülbahir	33
43	Kesmez		Cuma	Fatma	Durmuş	1301	18 Ağustos 1331	Seddülbahir	30
44	Sorkun		Hüseyin	Emine	Durmuş	1308	16 Haziran 1331	Seddülbahir	23
45	Ilıca		Hüseyin	Aişe	Emin	1301	19 Haziran 1331	Seddülbahir	30
46	Şabanlı		İsmail		Emin	1298	8 Haziran 1331	Seddülbahir	33
47	Şabanlı		İsmail	Aişe	Emin	1304	9 Haziran 1331	Seddülbahir	27
48	Kale Mahallesi		Mahmut	Aişe	Emin	1307	22 Haziran 1331	Seddülbahir	24
49			Fikri	Cemile	Feyzullah	1308	1331	Çanakkale	23
50	Beğviran	Gökoğulları	Dede	Aişe	Halil	1305	8 Haziran (8.04)1331	Seddülbahir	26
51	Çetmi Mahallesi		Hasan	Aişe	Halil	1302	9 Haziran 1331	Seddülbahir	29
52	Çetmi Mahallesi	Arap Halil Oğulları	İsmail	Şerife	Halil	1298	9 Haziran 1331	Seddülbahir	33
53	Apak Mahallesi		Durmuş	Aişe	Halil İbrahim	1302	22 Haziran 1331	Çanakkale	29
54	Hankapı		Ahmed	Ümmügül süm	Hasan	1295	1331	Çanakkale	36
55	Ilıca		Ali	Sultan	Hasan	1296	9 Haziran (9.04)1331	Seddülbahir	35
56	Kutviran	Hafız Oğulları	İdris		Hasan	1295	8 Haziran 1331	Çanakkale	36
57	Çiğil		Mehmet	Meryem	Hasan	1295	25 Temmuz 1331	Seddülbahir	36
58	Karaca		Muhsin	Keziban	Hasan	1297	1331	ÇanakkaleMecruhan	34
59	Karahüyük		Mustafa	Esmem	Himmet	1299	9 Haziran 1331	Seddülbahir	32
60	Ilıca		Ali	Sultan	Hüseyin	1297	9 Haziran 1331	Seddülbahir	34

61	İlica		Durmuş	Emine	Hüseyin	1298	19 Ağustos 1331	Çanakkale	33
62		Maraş oğulları	Emin		Hüseyin	1881	07.09.1915	Mehmet Çavuş Siperlerinde	34
63			Kadir		Hüseyin	1889	27.01.1915	Arıburnu	26
64			Mehmet		Hüseyin	1892	09.04.1915	Seddülbahir	23
65	Çetmi Mahallesi		Mehmet		Hüseyin	1308	26 Haziran 1331	Seddülbahir	23
66	Kutviran		Mehmet	Raziye	Hüseyin	1308	9 Haziran 1331	Seddülbahir	23
67			Muin		Hüseyin		09.09.1915	Çanakkale (?)	
68			Mümin		Hüseyin	1881	08.09.1915	Mehmet Çavuş Siperlerinde	34
69	Kutviran		Osman		Hüseyin	1297	6 Haziran 1331	Çanakkale	34
70	Emirgazi		Süleyman		Hüseyin	1299	9 Nisan 1331	Seddülbahir	32
71	Aşlama		Süleyman	Sare	Hüseyin	1299	1331	Çanakkale	32
72			Ahmet		İbrahim	1891	26.05.1915	Muasele Yollarında Toprakları İslah Ederken	24
73		Demirci Oğulları	Ahmet		İbrahim	1893	17.09.1915	Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastanesi	22
74	Hankapı Mahallesi		Ahmet	Raziye	İbrahim	1302	1331	Hastanede	29
75	Hankapı Mahallesi		Bekir	Ümmü	İbrahim	1309	22 Haziran 1331	Seddülbahir	22
76	Karakışla		Durmuş	Gönül	İbrahim	1310	1331	Çanakkale	21
77			Mehmet		İbrahim	1887	20.09.1915	Cenup Grubu Sevk Mecruhın Hastanesi	28
78	Eğilmez		Mehmet	Aydan	İbrahim	1307	1331	Çanakkale	24
79	Kiçikışla	Sadioğulları	Mehmet	Sıddıka	İbrahim	1301	25 Temmuz 1331	Seddülbahir	30
80	Çetmi m.		Mehmet	Hatice	İbrahim	1301	25 Temmuz 1331	Kirte	30
81	Şabanlı		Halil	Nurkadın	İsa	1308	18 Temmuz 1331	Çanakkale	23
82	Camili		Süleyman	Ümmüha n	İsmail	1303	9 Haziran 1331	Seddülbahir	28
83	Çetmi Mahallesi	İmamoğlu	Mustafa	Fatma	Kadir	1298	8 Haziran 1331	Seddülbahir	33
84			Ali		Mahmut	1874	08.04.1915	Seddülbahir	41
85	Apak Mahallesi		Gök Ali	Ümmügül süm	Mahmut	1298	16 Haziran 1331	Çanakkale	33
86	Emirgazi		İsmail	Ümmüha n	Mahmut	1297	1334	Seddülbahir	37
87	Güllü Mahallesi		Battal	Anakız	Mecit	1305	8 Haziran 1331	Çanakkale	26
88	İncesu		Ahmet	Fatma	Mehmet	1297	1331	Seddülbahir	34
89	Emirgazi Karyesi		Ali	Şerife	Mehmet	1301	1331	Çanakkale	30
90	Kayalı B.	Gök Hasan Oğulları	Bekir		Mehmet	1885	09.04.1915	Çanakkale(?)	30
91	İlica	Molla Bekir Oğulları	Bekir	Aişe	Mehmet	1298	9 nisan 1331	Seddülbahir	33
92	Çetmi Mahallesi		Halil	Asiye	Mehmet	1304	22 Haziran 1331	Seddülbahir	27

ÇANAKKALE VE DİĞER CEPHELERDE ŞEHİT OLAN
KARAPINARLILAR

9

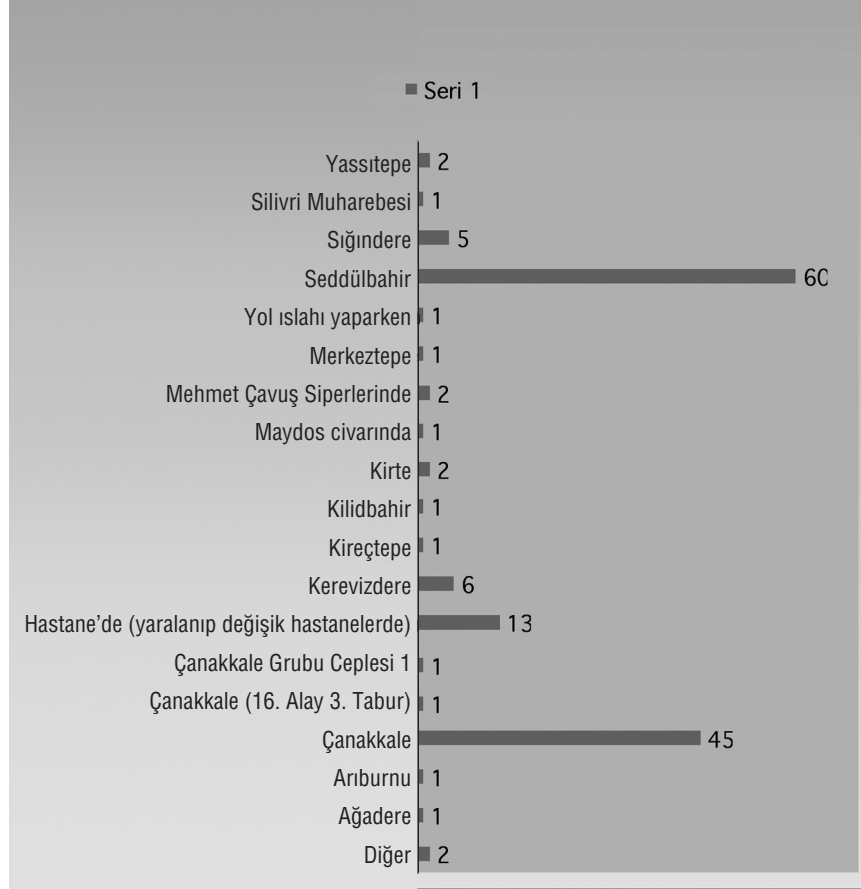
93	Ilıca		Hasan	Elife	Mehmet	1291	12 Temmuz 1331	Kerevizdere	40
94	Eğilmez		Hasan Ali		Mehmet	1307	1331	Seddülbahir	24
95	Hacı Ömerli Mahallesi	Fındıkçıoğulla rı	İbrahim		Mehmet	1297	1332	Çanakkale	35
96	Armutlu		İbrahim	Havva	Mehmet	1305	1331	Seddülbahir	26
97	Armutlu		İbrahim	Fatıma	Mehmet	1305	9 Haziran 1331	Seddülbahir	26
98	Kale Mahallesi		İbrahim	Meryem	Mehmet	1306	8 Temmuz 1331	Hastane'de	25
99	Emirgazi	Surcuoğulları	İsmail	Ümmüha n	Mehmet	1305	21 T. Evvel 1331	Çanakkale	26
100	Taşpınar		Mahmut		Mehmet	1300	19 Haziran 1331	Seddülbahir	31
101	Taşpınar Karyesi		Mehmet	Rukiye	Mehmet	1305	1331	Çanakkale	26
102	Kayacak	Şeyhoğulları	Mehmet	Hatice	Mehmet	1301	25 Temmuz 1331	Seddülbahir	30
103	Eğilmez		Mustafa	Hatice	Mehmet	1298	27 Haziran 1331	Çanakkale	33
104	Karacavir an		Receb	Hatice	Mehmet	1308	1331	Çanakkale (16. Alay 3. Tabur)	23
105	Kiçikışla		Selami	Aişe	Mehmet	1302	16 Haziran 1331	Seddülbahir	29
106	Çetmi Mahallesi		Selami	Aişe	Mehmet	1302	12 Haziran 1331	Seddülbahir	29
107		Mavi Oğulları	Mahmut		Mehmet Emin	1891	22.04.1915	Kerevizdere	24
108	İncesu		Ahmet	Fadime	Mevlüt	1304	9 Haziran 1331	Seddülbahir	27
109	Küllü Mahallesi		Arif	Ümmü	Mevlüt	1304	1331	Kireçtepe'de	27
110	Aşlama		İsmail	Meryem	Mevlüt	1303	1331	Sığındere	28
111	Çitli Viran	Yozoğlan oğullarından	Mehmed	Aişe	Mevlüt	1306	1332	Çanakkale	26
112	İslık B.	Hacı Ömer Oğulları	Mustafa		Mevlüt	1893	24.07.1915	Çanakkale	22
113	Kiçikışla		Halil	Aişe	Musa	1302	9 Haziran 1331	Seddülbahir	29
114	Sırçalı		Hasan	Rabia	Musa	1301	9 Haziran 1331	Seddülbahir	30
115	Ilıca	Abdurrezzak Oğulları	Osman	Aişe	Musa	1291	11 Nisan 1331	Kirte'de	40
116			Salih		Musa	1884	16.04.1915	Seddülbahir	31
117	Taşğıl Karyesi		Ahmet	Fatıma	Mustafa	1303	1331	Çanakkale	28
118			Ali	Fatıma	Mustafa	1302	1331	Seddülbahir	29
119	Salur		Himmat	Hatice	Mustafa	1298	9 Haziran 1331	Seddülbahir	33
120	Ilıca		İsmail	Şemsiye	Mustafa	1303	9 Haziran 1331	Seddülbahir	28
121	Aşlamake bir		İsmail	Meryem	Mustafa	1303	1331	Sığındere	28
122	Camili		Mehmet	Nurkadın	Mustafa	1302	9 Haziran 1331	Seddülbahir	29
123	Sorkun		Mehmet	Emine	Mustafa	1302	27 Temmuz 1331	Seddülbahir	29
124	Sorkun		Mehmet		Mustafa	1302	1331	Kerevizdere	29
125	Ilıca		Ömer Ali	Fatıma	Mustafa	1302	1331	Çanakkale	29
126	Hasanoba		Şaban	Aişe	Mustafa	1296	6 Mayıs 1331	Çanakkale	35

127			Ahmet		Nebi	1892	23.04.1915	Sığındere	23
128	Apak Mahallesi	Hocaoğulları	Hakkı	Fadime	Osman	1296	10 Ağustos 1331	Maydos civarında Çanakkale	35
129	Apak Mahallesi		Hasan	Zeynep	Osman	1304	25 Eylül 1331	Mecruhan Hastanede	27
130		Hamamcı Oğulları	Mehmet		Osman	1882	08.08.1915	Şimal Grubu Ağır Mecruhin Hastanesi	33
131	Çetmi Mahallesi		Süleyman		Osman	1301	09 Nisan 1331	Seddülbahir	30
132	Karahüyük		Süleyman	Aişe	Osman	1301	9 Haziran 1331	Seddülbahir	30
133	Karacaviran		Süleyman	Ümmügülüm	Osman	1291	1331	Çanakkale	40
134			Mehmet		Ömer	1873	19.02.1918	Çanakkale Grubu Cephesi	45
135	Sırçalı		Osman	Hatice	Ömer	1301	9 Haziran 1331	Seddülbahir	30
136	Eğilmez		Hasan	Aişe	Ramazan	1304	19 Haziran 1331	Seddülbahir	27
137	Kutviran		Mehmet	Hafize	Raşit	1308	2 Eylül 1331	Seddülbahir	23
138		Kasap Oğulları	Mustafa		Recep	1878	16.04.1915	Seddülbahir	37
139	Apak Mahallesi	Veli Mehmet oğulları	Mustafa		Recep	1294	8 Haziran 1331	Çanakkale	37
140	Kale Mahallesi		Arif		Rıza	1309	26 Temmuz 1331	Çanakkale	22
141			Ali		Salih		06.09.1915	Gümüşsuyu Hastanesi	
142			Süleyman	Hatice	Selim	1297	1331	Çanakkale	34
143	Çetmi Mahallesi		Ahmed	Aişe	Süleyman	1300	1331	Silivri Muharebesi	31
144			Mustafa		Şaban	1880	06.03.1915	Merkeztepe'de	35
145	Akviran		Abdullah	Şemsiye	Tahir	1306	22 Haziran 1331	Sığındere	25
146	Çetmi Mahallesi	Salihoğulları	İsa	Aişe	Veli	1299	16 Haziran 1331	Çanakkale	32
147	Beğviran		Mehmet	Raziye	Yusuf	1299	1331	Çanakkale	32

Tespit edilebilen künye bilgileri ile verilen bu şehitlerin, muharebe alanlarına göre dağılımını yaptığımızda; en fazla Seddülbahir'de şehâdet mertebesine ulaşıldığını görüyoruz. 147 Karapınarlı şehidin 60'ı Seddülbahir'de şehit olmuştur. Bunu 45 şehitle, “Çanakkale” kaydının düştüğü şehitler izlemiştir. Tabî ki bu ifade cephenin tamamını kapsamaktadır. Çatışmalarda yaralanıp, kaldırıldığı hastanede kurtarılamayıp şehit olanların sayısı da az değildir. 13 kişi bu durumda şehit olmuştur. Bunların dışında Kerevizdere'de 6, Sığındere'de 5, Yassitepe, Kirte, Mehmet Çavuş siperlerinde 2'şer şehit verildiğini görüyoruz. Bu şehâdet alanlarının dışında, Maydos, Kilidbahir, Kireçtepe, Arıburnu, Ağadere ve Çanakkale'nin diğer muharebe alan-

larında şehit düşen Karapınarlılar'a rastlanmıştır (Bkz., Grafik:1). Görüleceği üzere, Seddülbahir'de yoğunlaşmakla birlikte, Çanakkale'nin hemen her tarafında Karapınarlı şehide rastlamak mümkündür.

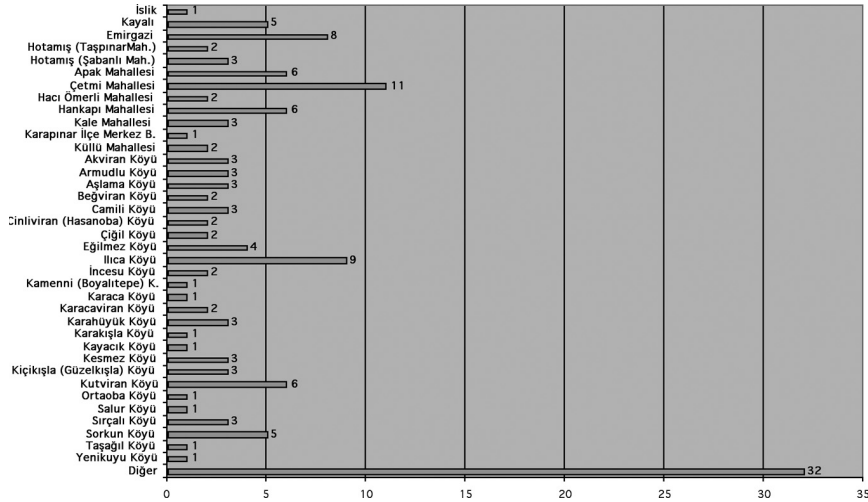
Grafik:1- Çanakkale'de Şehit Olan Karapınarlılar'ın Muharebe alanlarına göre dağılımı

Çanakkale'de şehit olan Karapınarlılar'ı mahalle ve köylere göre dağılımını yaptığımızda; en fazla şehidin Çetmi mahallesinden çıktığını görüyoruz. Bu mahalleden 11 kişi şehit olmuştur. Apak ve Han-kapı mahallelerinden 6'şar şehit verilmiştir. Kale mahallesinde 3, Hacı Ömerli ve Küllü mahallelerinden de 2'şer şehit bulunmaktadır.

Köylere baktığımızda ise; en fazla şehidin 9 şehitle Ilıca Köyü'nden olduğunu görüyoruz. Günümüzde ayrı bir ilçe olan ama dönemin idarî yapılanmasında Karapınar'a bağlı bir köy olan Emirgazi'den ise Çanakkale'de 8 şehit verilmiştir. Diğer köylerden de Çanakkale'de şehâdet mertebesine ulaşanların sayısı şu şekildedir; Kutviran 6, Sorkun 5, Eğilmez 4, Akviran, Armutlu, Aşlama, Camili, Karahüyük, Kesmez, Kıcıkışla (Güzelkışla) 3'er, Beğviran, Cinliviran (Hasanoba), Çiğil, İncesu, Karacaviran 2'şer şehit. Bu köylerin dışında, İslık, Kamenli (Boyalıtepe), Karaca, Karakışla, Kayacık, Ortaoba, Salur, Taşağıl, Yenikuyu köylerinden de 1'er şehidin verildiğini görüyoruz. Bundan başka, Karapınarlı olup da köy ve mahallesi tespit edilemeyen 31 şehidin künyesine ulaşılmıştır (Bkz., Grafik:2).

Grafik:2- Çanakkale'de Şehit Olan Karapınarlılar'ın Mahalle ve Köyelerine Göre Dağılımı

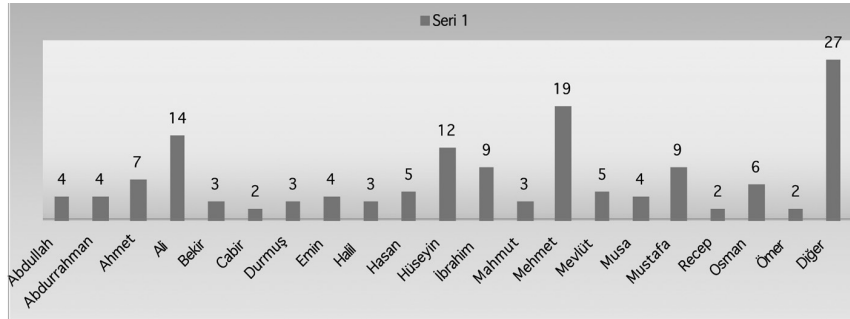

Çanakkale'de şehit olan Karapınarlılar'ı isim ve lâkapları açısından da bir değerlendirmeye tabi tuttuk. İsim ve lâkaplar, şüphesiz bize o dönemdeki toplumun tercihlerini, değer yargılarını ve hayat felsefelerini anlamada önemli ipuçları sunarlar. Özellikle, 10 yıllık savaş dönemi kültürel ve siyasî çalkantıların da yoğunlaştığı bir dönemi ifade ediyor. Tanzimat'tan itibaren başlayan süreç aynı zamanda fikrî ve kültürel dönüşüm veya değişim hareketlerini de bünyesinde

taşıyor idi. Bu sosyolojik olgunun, şu veya bu şekilde sivilizasyonun da etkili olup olamamasına göre tesirini isimler üzerinde göstermesi tabiidir. Dolayısıyla, şehit isimleri, hatta anne, baba isimleri ve lâkaplar, şehitlerin bulunduğu yörenin, sosyolojik yapısı, siyasî ve kültürel tercihlerini anlama bakımından bize önemli ipuçları verebilirler.

Bu düşüncelerden hareketle, Karapınarlı şehitlerin isimlerini değerlendirmeye aldık. 19 isimle en fazla “Mehmet” ismi karşımıza çıktı. Bundan sonra sırasıyla Ali (14), Hüseyin (12), İbrahim, Mustafa (9’ar), Ahmet (7), Osman (6) isimleri gözlenmiştir. Bu isimleri daha az sayıda diğer isimler takip etmiştir (Bkz., Grafik: 3). En fazla gözlenen ilk üç isim Hz. Peygamber ve ailesine ait isimlerdir. Diğer isimler de Kur’an’da veya Türk-İslâm kültüründe ağırlıklı yer alan isimlerdir. Bilindiği üzere, Türkler, Hz. Peygambere hürmetinden dolayı O’nun ismini Muhammed olarak değil de daha ziyâde Mehmed- Mehmet şeklinde ifade etmeyi teeddüben daha uygun bulmuşlardı. Hatta “Mehmet” ismini bu şekilde Türkçeleştirdiklerini söyleyebiliriz. Bu tablo bize, araştırma alanımıza giren yörede, dönemin kültürel değişim veya diğer siyasî hareketlerine nazaran, Türk-İslâm kültürünün izlerini muhafaza etmesi açısından bir fikir veriyor⁵.

Grafik:3- Çanakkale’de Şehit Olan Karapınarlılar’ın İsimlere göre dağılımı

⁵ Şehit isimleri üzerine ayrıntılı bir analizimiz için bkz., Nuri Köstüklü, “Balkan Savaşları’ndan Milli Mücadele’ye ‘Şehitler’ üzerine yapılacak Bilimsel Araştırmalarda Metod ve Kaynak Meselesine Dair Bazı Düşünceler”, s.208- 209.

Öteyandan, babasıyla aynı ismi taşıyan şehitler de dikkatimizi çekmiştir. Taşpınar Köyü’nden Rukiye’den olma Mehmet, Kayacık Köyü’nden Hatice’den olma Mehmet, Ortaoba Köyü’nden Ali, Apak mahallesinden Ahmet babasıyla aynı adı taşıyorlardı (Bkz., Tablo:2).

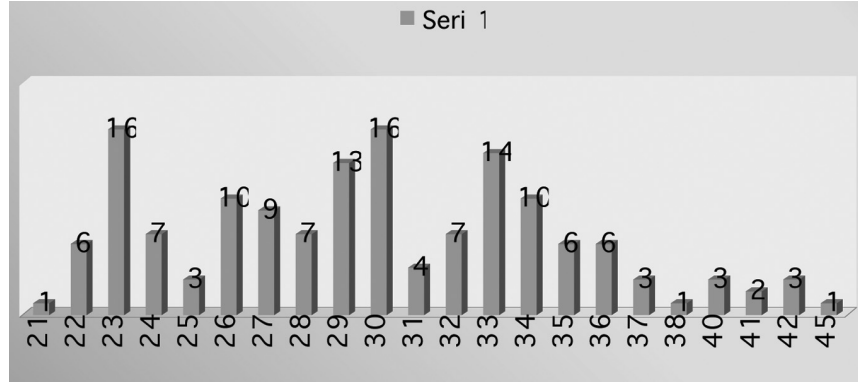
Bilindiği üzere Türk toplumunda babası sağ iken çocuğa aynı ismi koyma adeti yok denecek kadar azdır. Genellikle çocuk doğmadan babası ölmüş ise babasının hatırasına hürmeten aynı ad çocuğa verilir. Buradaki durumu, çocuk doğmadan babasının ölmüş olmasıyla –büyük ihtimalle savaşlarda şehit olmasıyla- çocuğa aynı ismin verilmesi olarak izah etmek akla daha yatkın gözüküyor. Çünkü bu yıllar, Türk toplumunun 93 Harbi’nden (1877- 1878 Osmanlı –Rus Savaşı) itibaren sürekli savaş halinde bulunduğu yıllardır. Cepheyi de Anadolu beslemektedir. Bu bakımından babasıyla aynı adı taşıyan Karapınarlı şehitler için “şehit oğlu şehit” ifadesinin kullanılabileceği kanaatindeyiz.

Tablo:2- Çanakkale Şehitlerinden Babası ile Aynı Adı Taşıyanlar

	Mahalle veya Köyü	Baba Adı	Anne Adı	Şehidin Adı	Doğum yılı	Yaşı
1	Apak Mahallesi	Ahmet	Hatice	Ahmet	1308	23
2	Ortaoba Köyü	Ali		Ali	1297	34
3	Taşpınar Köyü	Mehmet	Rukiye	Mehmet	1305	26
4	Kayacık Köyü	Mehmet	Hatice	Mehmet	1301	30

Çanakkale’de şehit olan Karapınarlılar’ın yaş durumunu da değerlendirilmeye aldık. En fazla 23 ve 30 yaşlarında şehadetin yoğunlaştığını görüyoruz. Her iki yaşta da 16’şar şehit bulunmaktadır. Şehitlerin 14’ü 33, 13’ü 29 yaşında bu mertebeye ulaşmışlardır. Bunun dışında, 21’den 45 yaşına kadar şehitler gözlenmiştir. Karakışla Köyü’nden Durmuş oğlu İbrahim, Şehit olduğunda henüz 21 yaşında idi. 9 Karapınarlı da 40’lı yaşlarda vatan savunmasında toprağa düşmüştür (Bkz., Grafik: 4).

Grafik: 4- Çanakkale şehitlerinin yaşlara göre dağılımı

Yukarıda da ifade edildiği üzere, Çanakkale Cephesi dışında I. Dünya Savaşı'nın diğer cepheleri ile İstiklal Savaşı'nda çok sayıda Karapınarlı şehit olmuştur. Şimdi isim isim tespit edilebilen Karapınarlı şehitlerin listesini veriyoruz

Çanakkale Dışında Diğer Cepelerde Şehit Olan Karapınarlılar

Çanakkale dışında Balkan Savaşı, I. Dünya Savaşı'nın diğer cepheleri ile İstiklal Savaşı'nda şehit olan 97 Karapınarlı'nın künyesine ulaşılmıştır. Bu şehitlerin listesi aşağıda Tablo:3'de verilmiştir.

Tablo:3- Çanakkale dışında diğer cephelerde şehit olan Karapınarlılar

	Köy veya Mahallesi	Lakab	Babası	Annesi	Adı	Doğum Tarihi	Şehit Olduğu tarih	Şehit Olduğu Yer	Cephesi	Yaşı
1	Aşlama Kebir		Ahmet	Keziban	Abdurrhman	1306	28.08.1338	Ayvah Muharebesi	Büyük Taarruz	32
2			Hacı Ahmet		Abdurrhman	1884	31.08.1922	Kaplantepe'de	Büyük Taarruz	38
3			Osman		Abdurrhman	1896	12.07.1917	2.Kolordu 1.Fırka 4.Seyyar Hastanesi	Irak Cephesi	21
4	Salur	Külek Oğulları	Ahmet		Ahmet	1900	28.08.1922	Bılan Tepe	Büyük Taarruz	22
5			Ali		Ahmet	1898	02.06.1922	Sandıklı Menzil Hastanesi	Büyük Taarruz	24

6	Hankapı Mahallesi	Canavarcı oğulları (?)	Ali Osman	Hatice	Ahmet	1310	1332	Felahiye Muharebesi	Irak Cephesi	22
7	Apak Mahallesi		Hüseyin	Şerife	Ahmet	1306	1337	Sakarya'da	Sakarya Muharebesi	31
8		Makrip	İbrahim		Ahmet	1899	01.06.1922	Sıhhiye Bölüğü	Büyük Taarruz	23
9	Hankapı		İbrahim	Ümmü gülsüm	Ahmet	1305	1337	Sakarya Muharebesi	Sakarya Muharebesi	32
10	Kızımız	Berdük	Mehmet		Ahmet	1883	28.06.1916			33
11	Kayalı		Ahmet	Şerife	Ali	1311	1332	Felahiye Muharebesi	Irak Cephesi	21
12	Şabanlı	Deli Mahmut	Dede		Ali	1895	21.02.1917	İstilat İstasyonunda Muharebe	Irak Cephesi	22
13	Kayalı		Hacı Ahmet		Ali	1895	09.12.1916	Felahiye Muharebesi	Irak Cephesi	21
14	Ilıca	Köseoğulları	İsmail	Raziye	Ali	1302	20 Nisan 1332	Kütülamare'de	Irak Cephesi	30
15			Mehmet		Ali	1901	10.04.1921	Allıviran Harbi	İnönü Muharebeleri	20
16	İşlik B.	Aşık Oğulları	Mehmet		Ali	1893	27.06.1922	Çiğiltepe Muharebesi	Büyük Taarruz	29
17			Ömer		Ali	1884	20.02.1917	Gazze Cephesinde	Suriye-Filistin Cephesi	33
18		Çavuş	Yusuf		Ali	1899	26.08.1922	Afyon Harbi	Büyük Taarruz	23
19	Emirgazi		Ali	Keziban	Baki	1298	1338	Hastanede	Büyük Taarruz	40
20		Hüseyin	Abdurrahman		Bayram	1899	05.09.1921	Şeyhali muharebesi	Sakarya Muharebesi	22
21	Hankapı Mahallesi	Nasroğulları	Ahmet	Ümmü gülsüm	Bayram	1316	10 Temmuz 1337	Eski Polatlı Muharebesi	Kütahya-Eskişehir Muharebeleri	21
22	Apak Mahallesi		Osman	Hatice	Bayram Ali	1315	10.08.1336	Alaaddin Tepe'de		21
23			Yahya		Bekir	1898	15.07.1921	Kırmızıtepe Harbinde	Kütahya-Eskişehir Muharebeleri	23
24	Beğviran		Mustafa	Fatma	Cuma	1298	1336			38
25		Sarı Süleyman	Musa		Durmuş	1901	29.03.1925	Şeyh Sait Harekatında	Şeyh Sait Harekatı'nda	24
26	Kutviran	Abdullah	Bekir	Emine	Emin	1306	9 Ağustos 1338	Küçük İstasyon'da	Büyük Taarruz	32
27	Apak Mahallesi		Bekir	Fatma	Emin	1317	29.3.1341	Şeyh Sait Harekatında	Şeyh Sait Harekatı'nda	24

28	Çetmi Mahallesi		Ahmet	Fatıma	Enes	1308	1332			24
29	Küllü Mahallesi		Arif	Dönüş	Gazi	1315	28.03.1337	Tekeköy Muharebesi	İnönü Muharebeleri	22
30	Eğilmez		Hacı Yusuf	Hatice	Halil	1312	1336	Hastanede		24
31	Emirgazi		Musa	Sultan	Halil	1312	5 Nisan 1332	4. Seyyar Hastanesinde		20
32		Hacıgöne	Süleyman		Halil İbrahim	1894	20.12.1916	18. Kolordu 57.Seyyar Hastanesi		22
33	Kesmez	Dede	Mahmut		Hasan	1897	21.05.1921	Eskişehir Muharebesi	Kütahya-Eskişehir Muharebeleri	24
34	Sorkun	Topçuoğulları	Ali	Meryem	Hasan Hüseyin	1315	15 Ağustos 1337	Çaltepede	Sakarya Muharebesi	22
35	Ilıca		Mehmet	Emine	Hüseyin	1307	18 Temmuz 1333	Yurdere Muharebesinde		26
36		Topal Kadı Oğulları	Osman		Hüseyin	1881		Karaburun Cesaret Tepesinde		
37		Köylü	Salih		Hüseyin	1894	22.02.1917	İstilat İstasyonunda Muharebe	Irak Cephesi	23
38		Pancar	Mahmut		İbrahim	1899	01.06.1922	Sıhhiye Bölüğü	Büyük Taarruz	23
39	Çetmi Mahallesi		Mehmet	Emine	İbrahim	1315	27.08.1338	Askerde	Büyük Taarruz	23
40	Sorkun		Osman	Zeynep	İdris	1306	1338	11. Fırka	Büyük Taarruz	32
41	Hankapı Mahallesi		Ali	Aişe	İsmail	1302	1336	Eşkya Müsademesinde	Eşkya Takibinde	34
42		Haydar	Hacı Mehmet		İsmail	1897	22.07.1922	Karaman Hastanesi	Büyük Taarruz	25
43	Salur		Hüseyin		İsmail	1894	19.11.1916	Garraf Harbinde	Irak Cephesi	22
44		İbrahim	Mehmet		İsmail	1891	16.01.1917			26
45	Çetmi Mahallesi		Mehmet		İsmail	1307	1332			25
46	Çetmi Mahallesi	Arap Halil	Muhiddin	Zeyneb	İsmail	1313	1337	İnönü Muharebesi	İnönü Muharebeleri	24
47	Taspinar	Kadir Hoca	Mehmet	Aişe	Kadir	1314	9 Ağustos 1338	Küçük İstasyon'da	Büyük Taarruz	24
48		Hacı Ali	Ahmet		Kamil	1886	28.08.1922	İstemez Tepede	Büyük Taarruz	36

49	Hankapı Mahallesi		Mustafa	Şehriban	Kamil	1315	1336	Sakarya Harbi	Sakarya Muharebesi	21
50	Camili	Sarı Süleyman Oğulları	Süleyman	Fatma	Kamil	1308	28.8.1338	Seyid Gazi Muharebesi	Büyük Taarruz	30
51	Kutviran		Mehmet Ali	Raziye	Mahmut	1306	19 Temmuz 1327	Rumeli		21
52	Emirgazi		İsa	Şerife	Mecid	1315	10.4.1337	61. Fırka	İnönü Muharebeleri	22
53	Ilıca Karyesi		Abdurrahman	Züleyha	Mehmet	1307	1333	Yurddere Muh.		26
54	Kayalı		Ahmet	Şerife	Mehmet	1313	1337	Sakarya Muharebesi	Sakarya Muharebesi	24
55	Kayalı B.	Küçük Ali	Hacı İsmail		Mehmet		28.07.1916			
56		Veysel	Hacı Mustafa		Mehmet	1899	14.08.1922	Sakarya Beştepe'de	Büyük Taarruz	23
57	Küllü Mahallesi	Hacı Müezzın	İbrahim	Ümmügülsüm	Mehmet	1315	25.08.1921	Bayrakbayır Muharebesi	Sakarya Muharebesi	23
58	Çetmi		Kadir	Hatice	Mehmet	1296	1333	Of Dağı'nda Ruslarla Harb ederken	Kafkas Cephesi	37
59	Kayalı	Deli Ahmet oğulları	Mehmet	Hatice	Mehmet	1310	1337	Hastanede		27
60	Ayrılanı		Mehmet	Zehra	Mehmet	1316	1336	Güzelce Dağı'nda		20
61			Mustafa		Mehmet	1882	20.02.1917	Gazze'de	Suriye-Filistin Cephesi	35
62	Çetmi Mahallesi	Molla Efendi oğulları	Mustafa	Nazife	Mehmet	1298	20 Nisan 1333	Gazze Muharebesin de	Suriye-Filistin Cephesi	35
63	Kutviran		Mustafa	Ümühan	Mehmet	1315	1337	Sakarya Muharebesi	Sakarya Muharebesi	22
64	Şabanlı		Mustafa	Fatima	Mehmet	1306	28.8.1338	Seyid Gazi Muharebesi	Büyük Taarruz	32
65	Çetmi Mahallesi		Mustafa Osman		Mehmet	1882	10.04.1917			35
66	Yenikuyu		Osman	Hatice	Mehmet	1312	1 K. Evvel 1333	Meydan Harbi		21
67	Sorkun		Mustafa	Zarife	Mevlüt	1315	30.08.1337	Sakarya Muharebesi	Sakarya Muharebesi	22
68	Yenikuyu		Osman	Fatima	Mevlüt	1306	1336	Askerde		30
69	Karakışla		Ömer	Fatima	Muharrem oğlu İlyas	1308	1328	Bolayır'da	Balkan Savaşı	20
70	Çetmi Mahallesi	Dağlı Musa	Durmuş		Musa	1899	22.09.1920			21
71	Emirgazi Karyesi		Mehmet	Havva	Musa	1311	1332	Hastanede		21
72	Kızılgedik	Yahya	Yahya		Musa	1890	17.02.1923			33

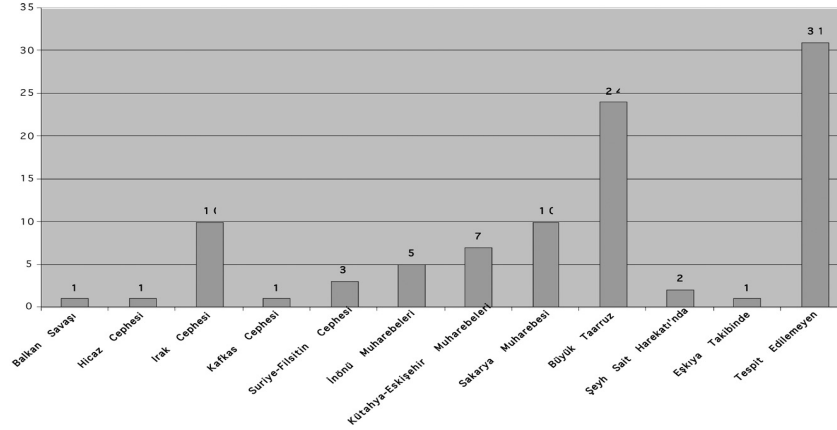
73	Taşagül		Ali		Mustafa	1290	18 K. Evvel 1332			42
74	Kayalı B.		Mehmet		Mustafa	1894	0.0.1922	Sihhiye Bölüğü Hastanesi	Büyük Taarruz	28
75	Emirgazi Karyesi		Mehmet	Aişe	Mustafa	1315	1337	Eskişehir Muh.	Kütahya- Eskişehir Muharebeleri	22
76		Arap Hasanoğlu	Mehmet Çavuş		Mustafa	1884	28.05.1906	Afar		22
77	Emirgazi		Musa	Aişe	Mustafa	1306	1338	Askerde	Büyük Taarruz	32
78	Hacıömerli Mahallesi		Abidin		Osman	1311	1334	Irak Cephesi	Irak Cephesi	23
79		Ali	Bayram Ali		Osman	1899	05.08.1920	Konya Merkez Hastanesi		21
80	<i>Aşlamake bir</i>		<i>Bekir</i>		<i>Osman</i>	<i>1305</i>	<i>27 Haziran 1338</i>	<i>Tezektepe Muharebesi</i>	<i>Büyük Taarruz</i>	<i>33</i>
81	Hacı Ömerli Mahallesi		Emin	Cennet	Osman	1299	1335	Dördüncü Orduda		36
82			Mustafa		Osman	1891	12.11.1916	Mevki Harbinde		25
83	<i>Kutviran</i>	<i>Karabaş Oğulları</i>	<i>Nebi</i>	<i>Hatice</i>	<i>Osman</i>	<i>1299</i>	<i>1332</i>	<i>Medine-i Münevvere' de Asi Bedevilerle Mücadelede</i>	<i>Hicaz Cephesi</i>	<i>33</i>
84	Kayalı Köyü		Osman	Meryem	Osman	1306	21 Mayıs 1337	Hastanede	İnönü Muharebeleri	21
85	<i>Karahüyü k</i>	<i>Ömeroğul larından</i>	<i>Bekir</i>	<i>Keziban</i>	<i>Ömer</i>	<i>1315</i>	<i>1338</i>	<i>Katrançı Harbi</i>	<i>Büyük Taarruz</i>	<i>22</i>
86		Kara Ömer Oğulları	Mehmet		Ömer	1890		Belli değil		
87	<i>İslik</i>	<i>Aşık</i>	<i>Mehmet</i>	<i>Ümmüğü ülüm</i>	<i>Ömer Ali</i>	<i>1309</i>	<i>27.08.1338</i>	<i>Çiğiltepe 'de</i>	<i>Büyük Taarruz</i>	<i>29</i>
88	Salur	Güzel	Ali		Rasim	1894	20.10.1916	Felahiye Muharebesi	Irak Cephesi	32
89	Taşpınar Karyesi		Battal	Aişe	Seyit Mehmet	1300	1333	Belli değil		33
90	<i>Akviran</i>	<i>Arap</i>	<i>İbrahim</i>	<i>Meryem</i>	<i>Süleyman</i>	<i>1314</i>	<i>29 Ağustos 1337</i>	<i>Taşlıtepe 'de</i>	<i>Sakarya Muharebesi</i>	<i>23</i>
91	Karapınar İlçe Merkez		Mustafa		Süleyman	1892	16.10.1916	Belli değil		24

92		Hurfaç	Ali		Şakir	1898	15.07.1921	Kırmızıtepe Harbinde	Kütahya-Eskişehir Muharebeleri	23
93		Molla	Fettah		Tahir	1898	21.07.1921	Eskişehir Muharebesi	Kütahya-Eskişehir Muharebeleri	23
94	Burunova		Alişan		Veli Osman oğlu Serdar	1298	21 T. Sani 1332	Belli değil		34
95	Emirgazi	Köseoğulları	Bekir	Emine	Yahya	1314	16 Temmuz 1337	Kırmızı Tepe Muharebesi	Kütahya-Eskişehir Muharebeleri	23
96	Emirgazi		Durmuş	Aişe	Yakup	1301	11 Nisan 1332	Nizamiye 5. Alay Taburu		31
97		Yankoz	Mevlüt		Yunus	1893	03.08.1922	İnönü Harbinde	Büyük Taarruz	29

Çanakkale dışında diğer cephelerde şehit olan Karapınarlılar'ı cephelerine göre tasnif yaptığımızda, en fazla İstiklal Savaşı'nda ve bu savaş içinde Büyük Taarruz'da şehadet mertebesine ulaştıklarını görüyoruz. Büyük Taarruz'da şehit olan 24 Karapınarlı'nın künyesine ulaşılmıştır. Bunu sırasıyla 10 şehitle Sakarya Meydan Muharebesi, 7 Şehitle Eskişehir- Kütahya Muharebeleri, 6 şehitle de İnönü Muharebesi takip etmektedir. I. Dünya Savaşı'nda da en fazla Irak Cephesi'nde şehit verildiğini tespit ediyoruz. Bu cephede 10 kişi şehit olmuştur. Bunun dışında Suriye-Filistin Cephesi'nde 2 ve Kafkas ve Hicaz cephelerinde de 1'er şehit verildiğini görüyoruz. Balkan Savaşları'nda ise 1 kişinin şehit künyesine ulaşılmıştır. Karakışla Köyü'nden Muharremoğullarından Ömer oğlu İlyas'ın 1912 yılında Balkan Savaşları'nda şehit olduğunu anlıyoruz⁶. Çanakkale dışındaki yerlerde şehit olan 31 kişinin de cephesi tespit edilememiştir (bkz., Grafik: 5). Bu tablo bize, Karapınarlılar'ın İstiklal Savaşı'nın kaderini belirleyen en kritik cephelerde daha fazla şehit verdiğini gösteriyor.

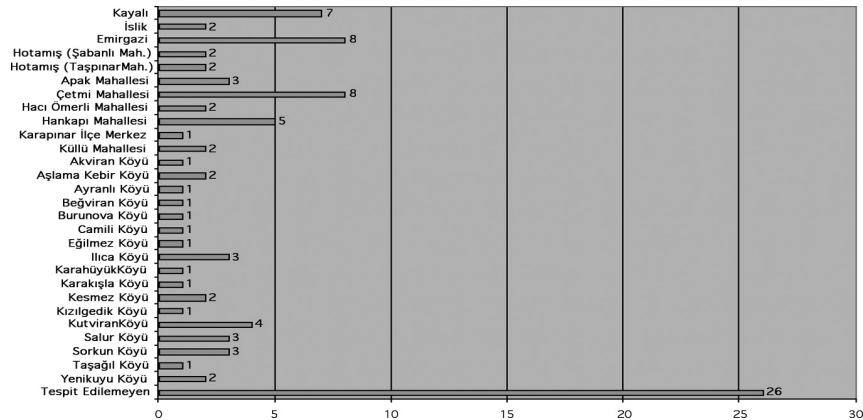
⁶ Tablo:3, sıra no:69.

Grafik:5- Çanakkale Dışında Şehit Olan Karapınarlılar'ın Cephelere Göre Dağılımı

Bu şehitleri, mahalle ve köylere göre tasnif ettiğimizde, Çetmi (8 şehit), Hankapı (6 şehit) ve Apak (3 şehit) mahallelerinden daha fazla şehit verildiğini görüyoruz. Bunu diğer mahalleler takip etmektedir. Köylerden ise en fazla Emirgazi'den şehit verilmiştir (8 şehit). Kutviran'dan 4, Ilıca, Salur ve Sorkun köylerinden de 3'er şehit verildiği gözlenmiştir. Diğer köylerden de en az 1 şehit verildiği görülmüştür (bkz., Grafik:6).

Grafik:6- Diğer Cephelelerde Şehit Olan Karapınarlılar'ın Mahalle ve Köylere Göre Dağılımı

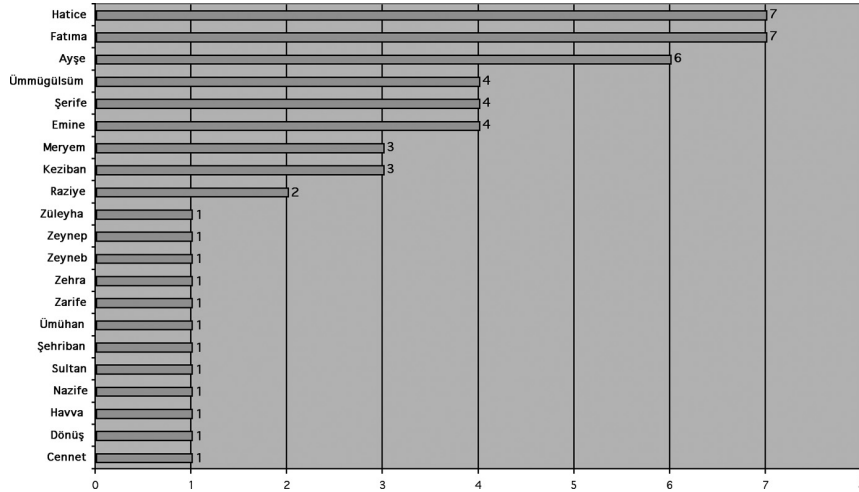

Şehit isimleri ve yaşları konusunda da aşağı-yukarı Çanakkale şehitlerinde tespit edilen verilere yakın veriler çıkmıştır. Şehit isimlerinde en fazla sırasıyla Mehmet (14 kişide), Ali (8 kişide), Osman (7 kişide) ve Ahmet (7 kişide) isimleri gözlenmiştir. Şehadet yaşları da 21-24 yaş aralığında yoğunlaşmakla birlikte, şehadet mertebesine ulaşanların yaşları 20 yaşından 42 yaşına kadar değişmektedir.

Yukarıdaki listede lakapları belli olanlar yazılmıştır. Aşıkoğulları, Köseoğulları, Sarısüleymanoğulları sülalelerinden birden fazla şehit verildiği tespit edilmiştir.

Şehitlerin aile kurumunu veya sosyolojik durumunu anlamada yardımcı olur düşüncesiyle anne adlarını da bir değerlendirmeye tabi tuttuk. Burada en fazla Hatice (7 kişi) Fatıma (7 kişi), Ayşe (6 kişi), Ümmügülsüm, Şerife, Emine (4'er kişi) isimleri gözlenmiştir. Bunu diğer isimler takip etmiştir (bkz., Grafik: 7).

Grafik:7- Diğer Cepheelerde Şehit Olan Karapınarlılar'ın Anne İsimleri

Sonuç

Yukarıdaki tespitler, Anadolu'da Türk varlığının tartışmaya açıldığı Balkan Savaşları'ndan Millî Mücadele'ye 10 yıllık savaş döneminde Karapınarlılar'ın küçümsenmeyecek sayıda şehit verdiğini

gösteriyor. Karapınarlı şehitlerin, Sözkonusu savaş döneminin çok kritik dönüm noktası sayılabilecek, Çanakkale ve Büyük Taarruz'da yoğunlaşması oldukça anlamlı gözükmektedir. *1 ve 2 Numaralı Karapınar Vefayata Mahsus Vukuat Defterlerini* esas alarak ve MSB'nın yayınlarıyla güncelleştirilip oluşturulan ve yukarıda tam künyelerini verdiğimiz toplam 244 Şehit, şüphesiz Balkan Savaşları'ndan Millî Mücadele'ye Şehit olan Karapınarlılar'ın kesin sayısını ifade etmemektedir. Bu rakam bizim ancak, mevcut kaynaklardan ulaşabildiğimiz sayıyı ifade etmektedir. Çeşitli sebeplerden dolayı kayda girmemiş veya bize kayıtları ulaşmamış şehitlerin olması kuvvetle muhtemeldir.

Millî hafızaya sahip çıkmayan, onları yeni nesillere aktarmayı bilmeyen milletler, hassasiyet cevherlerini, yaşama güçlerini, yükselme enerjilerini, hatta millet olma şuurlarını kaybederler. Bu düşüncelerle, merkez ve köylerden şehit olan Karapınarlılar'ın isimlerinin yazıldığı abideler hazırlanarak ilgili mekânlara nakşedilmesi, daha geniş anlamıyla şehitlerle ilgili sosyal tarih verilerinin yeni nesillere aktarılması, coğrafyanın vatan olmasında ve vatan kalmasında faydalı hatta gerekli bir uygulama olacağı kanaatindeyiz.

EK:1- Karapınar Vefayata Mahsus Vukuat Defterinden Bir Örnek Sayfa

وفاات ایدان										وفاات ایدان									
اسما صمدی کی اولاد					اسما صمدی کی اولاد					اسما صمدی کی اولاد					اسما صمدی کی اولاد				
ردیف	تاریخ	ساعت	سبب	تاریخ	ساعت	سبب	تاریخ	ساعت	سبب	ردیف	تاریخ	ساعت	سبب	تاریخ	ساعت	سبب	تاریخ	ساعت	سبب
۱	۱۳۰۱	۱۰	سینه	۱۳۰۱	۱۰	سینه	۱۳۰۱	۱۰	سینه	۱	۱۳۰۱	۱۰	سینه	۱۳۰۱	۱۰	سینه	۱۳۰۱	۱۰	سینه
۲	۱۳۰۲	۱۵	سینه	۱۳۰۲	۱۵	سینه	۱۳۰۲	۱۵	سینه	۲	۱۳۰۲	۱۵	سینه	۱۳۰۲	۱۵	سینه	۱۳۰۲	۱۵	سینه
۳	۱۳۰۳	۲۰	سینه	۱۳۰۳	۲۰	سینه	۱۳۰۳	۲۰	سینه	۳	۱۳۰۳	۲۰	سینه	۱۳۰۳	۲۰	سینه	۱۳۰۳	۲۰	سینه
۴	۱۳۰۴	۲۵	سینه	۱۳۰۴	۲۵	سینه	۱۳۰۴	۲۵	سینه	۴	۱۳۰۴	۲۵	سینه	۱۳۰۴	۲۵	سینه	۱۳۰۴	۲۵	سینه
۵	۱۳۰۵	۳۰	سینه	۱۳۰۵	۳۰	سینه	۱۳۰۵	۳۰	سینه	۵	۱۳۰۵	۳۰	سینه	۱۳۰۵	۳۰	سینه	۱۳۰۵	۳۰	سینه
۶	۱۳۰۶	۳۵	سینه	۱۳۰۶	۳۵	سینه	۱۳۰۶	۳۵	سینه	۶	۱۳۰۶	۳۵	سینه	۱۳۰۶	۳۵	سینه	۱۳۰۶	۳۵	سینه
۷	۱۳۰۷	۴۰	سینه	۱۳۰۷	۴۰	سینه	۱۳۰۷	۴۰	سینه	۷	۱۳۰۷	۴۰	سینه	۱۳۰۷	۴۰	سینه	۱۳۰۷	۴۰	سینه
۸	۱۳۰۸	۴۵	سینه	۱۳۰۸	۴۵	سینه	۱۳۰۸	۴۵	سینه	۸	۱۳۰۸	۴۵	سینه	۱۳۰۸	۴۵	سینه	۱۳۰۸	۴۵	سینه
۹	۱۳۰۹	۵۰	سینه	۱۳۰۹	۵۰	سینه	۱۳۰۹	۵۰	سینه	۹	۱۳۰۹	۵۰	سینه	۱۳۰۹	۵۰	سینه	۱۳۰۹	۵۰	سینه
۱۰	۱۳۱۰	۵۵	سینه	۱۳۱۰	۵۵	سینه	۱۳۱۰	۵۵	سینه	۱۰	۱۳۱۰	۵۵	سینه	۱۳۱۰	۵۵	سینه	۱۳۱۰	۵۵	سینه
۱۱	۱۳۱۱	۶۰	سینه	۱۳۱۱	۶۰	سینه	۱۳۱۱	۶۰	سینه	۱۱	۱۳۱۱	۶۰	سینه	۱۳۱۱	۶۰	سینه	۱۳۱۱	۶۰	سینه
۱۲	۱۳۱۲	۶۵	سینه	۱۳۱۲	۶۵	سینه	۱۳۱۲	۶۵	سینه	۱۲	۱۳۱۲	۶۵	سینه	۱۳۱۲	۶۵	سینه	۱۳۱۲	۶۵	سینه
۱۳	۱۳۱۳	۷۰	سینه	۱۳۱۳	۷۰	سینه	۱۳۱۳	۷۰	سینه	۱۳	۱۳۱۳	۷۰	سینه	۱۳۱۳	۷۰	سینه	۱۳۱۳	۷۰	سینه
۱۴	۱۳۱۴	۷۵	سینه	۱۳۱۴	۷۵	سینه	۱۳۱۴	۷۵	سینه	۱۴	۱۳۱۴	۷۵	سینه	۱۳۱۴	۷۵	سینه	۱۳۱۴	۷۵	سینه
۱۵	۱۳۱۵	۸۰	سینه	۱۳۱۵	۸۰	سینه	۱۳۱۵	۸۰	سینه	۱۵	۱۳۱۵	۸۰	سینه	۱۳۱۵	۸۰	سینه	۱۳۱۵	۸۰	سینه
۱۶	۱۳۱۶	۸۵	سینه	۱۳۱۶	۸۵	سینه	۱۳۱۶	۸۵	سینه	۱۶	۱۳۱۶	۸۵	سینه	۱۳۱۶	۸۵	سینه	۱۳۱۶	۸۵	سینه
۱۷	۱۳۱۷	۹۰	سینه	۱۳۱۷	۹۰	سینه	۱۳۱۷	۹۰	سینه	۱۷	۱۳۱۷	۹۰	سینه	۱۳۱۷	۹۰	سینه	۱۳۱۷	۹۰	سینه
۱۸	۱۳۱۸	۹۵	سینه	۱۳۱۸	۹۵	سینه	۱۳۱۸	۹۵	سینه	۱۸	۱۳۱۸	۹۵	سینه	۱۳۱۸	۹۵	سینه	۱۳۱۸	۹۵	سینه
۱۹	۱۳۱۹	۱۰۰	سینه	۱۳۱۹	۱۰۰	سینه	۱۳۱۹	۱۰۰	سینه	۱۹	۱۳۱۹	۱۰۰	سینه	۱۳۱۹	۱۰۰	سینه	۱۳۱۹	۱۰۰	سینه
۲۰	۱۳۲۰	۱۰۵	سینه	۱۳۲۰	۱۰۵	سینه	۱۳۲۰	۱۰۵	سینه	۲۰	۱۳۲۰	۱۰۵	سینه	۱۳۲۰	۱۰۵	سینه	۱۳۲۰	۱۰۵	سینه